

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput I. Actus humanus non est, qui non est voluntarius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

PARS SECUNDA.

DE GENERALIBUS PRINCIPIIS AMORIS ET MORUM.

LIBER PRIMUS.

Amor voluntarius.

Nihil aliud est Theologia Moralis, nisi Theologia amoris; utpote eo ipso Theologia morum. Non enim faciunt bonos vel malos mores, nisi boni vel mali amores.

Eapropter in capite Librorum omnium hujusce Theologiæ Moralis prælocutor erit divinus amor. Regula quippe ac finis erit dicendorum omnium. Potrò nihil magis voluntarium, quàm amor. Quid enim magis voluntarium, quàm velle & amare; cum nihil magis sit in manu voluntatis? Istud sacrificium Deus quaerit, dum sacrificium voluntarium exquirat. Et quodnam istud? *Deus cor quaerit* (inquit Augustinus) *sufficit ut offeras voluntatem.* Unde in Psal. 50. *Offer, quid? sanè in te habes quod offeras. Noli extrinsecus thura comparare; sed dic: In me sunt Deus vota tua. In corde meo bona voluntas.* Cujus sacrificium quàm Deo gratum sit, Gregorius hinc explicat verbis: *Nihil offertur Deo ditius bonâ voluntate, quæ, ut verbis utar piissimi Contensoni, sola est fecunda Aurifodina, unde solidi thesauri eruuntur.* Est lapis philosophicus, metalla convertens in aurum; mala in bonum transmutans, tristitia in gaudium transformans; paupertatem ditans, vilitatem nobilitans, infamiam illustrans, mæiores amœnans. Ideò *pax hominibus bona voluntatis.* Pax proinde hominibus charitatis. *Bona quippe voluntas* (Augustino teste) *ipsa est charitas.* Quâ animatus Regius Propheta, meritò psallebat: *Voluntariè sacrificabo tibi.*

CAPUT PRIMUM.

Actus humanus non est, qui non est voluntarius.

Ratio est, quia actus humanus non est quicumque actus hominis, seu ab homine procedens; neque ii actus hominis humani dicuntur, qui non sunt hominis proprii, sed ipsi cum ceteris animalibus communes; utpote non procedentes ab homine, ut agente modo proprio hominis. Soli proinde illi actus propriè dicuntur humani, qui sunt proprii hominis, in quantum homo est; juxta illud S. Thomæ 1. 2. q. 1. a. 1. *Actionum, quæ ab homine sunt, illa sola propriè dicuntur huma-*

na, quæ sunt propria hominis, in quantum est homo. Est autem proprium hominis, in quantum est homo, agere cum judicio rationis, sive agere per voluntatem directam judicio rationis. *Differt siquidem homo ab aliis irrationalibus... per rationem & voluntatem,* prosequitur S. Doctor ibidem. Actus itaque propriè humanus est, qui à voluntate hominis deliberata procedit, id est, à voluntate directâ judicio rationis: *Siquæ autem aliæ actiones homini conveniunt, possunt quidem dici hominis actiones; sed non propriè humana; cum non sint hominis, in quantum est homo.*

Sequitur ex allata definitione 1°. Omnem 2 actum hominis perfectè voluntarium, esse propriè humanum: cum omnis actus hominis, perfectè voluntarius, procedat à voluntate hominis, directâ judicio rationis. Unde S. Thomas in præmio citatæ quæstionis: *Actus* (inquit) *humani propriè dicuntur, qui sunt propriè voluntarii: eo quòd voluntas* (propriè dicta) *est rationalis appetitus qui est proprius hominis.*

Sequitur 2°. Amorem beatificum esse actum 3 propriissimè & perfectissimè humanum. Tum quia est actus propriissimè perfectissimèque voluntarius: cum amor ille à principio maximè intrinseco, ex perfectissima finis cognitione procedat. Tum quia est actus maximè proprius hominis, in quantum homo est: cum procedat à voluntate hominis, directâ perfectissimo judicio rationis. Tum denique quia nimis absolum videtur, perfectissimam hominis actionem, propter quam creatus est homo, quæque est finis omnium actionum propriè humanarum, ad quem omnes illæ collimare debent, spoliare nomine & dignitate actus humani: cum ipsi perfectissimè conveniat tam ratio actus humani, quàm voluntarii, & perfectissima quidem ratio, quæ in creatis potest reperiri; nec actio illa minùs in homine sit humana, quàm in Angelo angelica, in Deo divina: nec homo minùs humano modo fruatur Deo; quàm Angelus angelico, Deus divino.

Nec idoneo fundamento fulciuntur, qui 4 contradicunt: cum totum fundamentum ipsorum sit, quòd amor ille non sit liber libertate indifferentia. Verùm indifferentiæ libertas haud magis est de ratione actus propriè &

perfectè humani, quàm de ratione actus propriè & perfectè voluntarii. Neque enim beata necessitas, quâ beatus rapitur in amorem Dei, intuitivè vîsi, in amore illo minuit, immò perficit rationem voluntarii. Cum ea quippe sit, quòd amor ille procedat ex perfectissima cognitione, Deum in ratione ultimi finis perfectissimè repræsentante, atque ex intima, immò intimissima voluntatis propensione: atque adeò à principio maximè intrinseco. Quam ob causam beata necessitas amoris, quo Deus se amat, in amore illo voluntarii rationem non minuit, sed perficit. Quod solus ille negaverit, qui negare ausus fuerit, voluntatem divinam esse perfectissimam, vel asserere imperfectam voluntarii rationem, in amore, quo seipsum Deus diligit; vel certè perfectiorem voluntarii rationem, in amore, quo creaturas, quàm in amore quo se diligit.

5 Confirmitur: amor beatificus non definit esse perfectè liber, tamen non sit indifferens: ergo non definit esse perfectè humanus. Consequentia bona est: cum ne adversarii quidem diffiteantur, omnem actum hominis, perfectè liberum, esse perfectè humanum. Antecedens probabitur libro sequenti cap. 6. Enimverò ut sit perfectè liber, esse non debet defectibilis. Tum quia potentia ad deficiendum non est de perfectione, sed de imperfectione libertatis; ideòque divinæ non convenit libertati. Tum quia perfectio simpliciter simplex non debet esse defectibilis, nullaque ejusmodi perfectio evacuatur per beatitudinem, sed in ultimo potiùs culmine perfectionis constituitur. Perfecta verò libertas amandi, est perfectio simpliciter simplex. Libertas quidem indifferentiæ ad amandum bona creata, est perfectio simpliciter simplex (eo quòd bona ista, ob suam modicitatem insufficientia sint ad plenè satiandam & adæquandam humanæ voluntatis capacitatem) sed non libertas indifferentiæ, ad amandum bonum increatum, intuitivè visum; eo quòd bonum increatum, intuitivè visum, ob suam infinitudinem plenè satiet & adæquet totum voluntatis appetitum; ideòque potentia non amandi istud objectum intuitivè visum, sit potentia deficiendi à perfectione, non simpliciter simplex perfectio. Unde nec ista libertas convenit voluntati nostræ, in statu præsentis viæ, nisi quia infinitum istud objectum nobis non repræsentatur ut in se est, sed obscurè, imperfectè & cum aliqua ratione mali in affectatione illius: quia nobis repræsentatur ut difficulter assequendum.

6 Sequitur 3.º voluntarium esse de ratione actus humani. De eo proinde sit.

CAPUT II.

Definitio voluntarii.

7 Communis definitio est ista: *Voluntarium est quod procedit à principio intrinseco, cum cognitione finis.* Pauculi sunt, qui vulga-

tæ isti definitioni, similibusque communi Sapientum ferè omnium calculo receptis, singulariter contradicunt, proprias cogitationes pro legitimis definitionibus, contra communem traditionem, obtrudentes; non alio fine, nisi ut novas singularesque opiniones, à se adinventas, vel antiquatas, à se sulcitas, tueri possint. Quem in finem receptas etiam nominum notiones rejiciunt, novalesque à se fabricatas obtrudunt.

Sed hunc ego philosophandi modum probare numquam potui. Primò, quia æquè improbandus est, quàm ille, quo olim usi sunt Epicuri Sectatores, qui, suscepto voluptatis patrocinio, dum se communi aliorum omnium judicio reprobato, argumentisque undique constructos viderunt, novâ singularique voluptatis definitione aliis illudentes, negarunt adversarios suos satis intelligere, quid Epicuro voluptas esset. Verùm ab omnibus ipsi tandem explosi derisive fuerunt.

Secundò, modus ille (ex dictis Prolegom. 2.) esse non videtur secundum regulas christianæ sapientiæ: quia esse non videtur secundum regulas christianæ modestiæ, rationisque satis sobriæ. Utpote viam aperiens ad omnia susque deque invertenda; receptissima quæque principia neganda; & nescio quæ non exotica in eorum locum substituenda, audacterque contra communem Sapientum traditionem sustinenda. Quod quàm alienum sit à sobriæ sapientiæ, christianæque humilitatis ac modestiæ regulis, abundè constat ex ibi dictis.

Tertiò, istius philosophandi modi alius non videtur fructus, nisi sterilis contentionis, nimixque altercationis, quâ (Senecâ teste) veritas amittitur. Neque enim cum negantibus receptas nominum notiones, vel communi Sapientum traditione firmatas definitiones, utilis & fructuosa magis esse potest disputatio, quàm cum negantibus principia, vel cum sectantibus *profanas vocum novitates* (de quibus 1. Thimoth. 6.) quæ profectò ad nihil valent, nisi vel ad subversionem audientium, vel ad tempus infructuosè transigendum. Ut enim graviter monet Abbas Gradius, Bibliothecæ Vaticanæ Præfectus, disp. de opin. prob. c. 7. "Non magis disputatio aliqua rectè potest consistere, inter eos, quibus de significatione verborum non convenit, quàm lucta inter Athletas, quos non eadem arena committit; nec honestius à disputatore movetur ejusmodi controversia nominum, quàm à milite locus pugnae" deseratur.

Quartò denique, nec æquitati, nec rationi consonum est, ut singulares adinventiones, definitionesque, è sola speculatione tua natas, recipi velis, qui definitiones ab omnibus, vel penè omnibus Sapientibus traditas non vis recipere: cum, juxta Sanctos, dignum & justum sit, ut ab omnibus rejiciatur, qui omnes rejicit. Quippe *omnium manus in se provocat, cujus manus contra omnes.* Bernardus epist. 77. *Dignumque est & æquum, ut qui anteriorum au-*